

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio I. Vana hominum studia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

CONSIDERATIO I.

VANA HOMINVM STVDIA.

I. **D**ominus de cœlo prospexit
 super filios hominum, ut
 videat si est intelligens. (a) Scit cogitationes hominum, quoniam vanæ sunt. (b) Sive (ut legit S. Cyprianus) (c) quia stultæ sunt. Neque verò paucorum sunt eiusmodi cogitationes. Stultorum infinitus est numerus. (d) Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt. (e) Cor eorum vanum est. (f) Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studijs suis. (g) Facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dilexerunt. (h) Apprehenderunt mendacium. Cuncti faciunt mendacium. (i) Verè vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris. (k) Ambulaverunt post vanitatem, &

B iiij

(a) Ps. 13. (b) Ps. 91. (c) de bono patientie initio. (d) Eccle. 1. (e) Ps. 13. (f) Ps. 5 (g) Ps. 13. (h) Osee 9. (i) Jerem. 8. (k) Ps. 64

vani facti sunt ; (l) impingentes in viis suis , in semitis sæculi. (m) Et in vanitate malitiæ placuerunt. (n) Confidunt in nihilo , & loquuntur vanitates : telas aranæ texuerunt. Opera eorum , opera inutilia. Cogitationes eorum , cogitationes inutiles. Viam pacis nescierunt , & non est iudicium in gressibus eorum. (o) Ventum seminabunt , & turbinem metent. (p) *O egregia mortalium studia ! Num tu ex illis es ? Inspicere. Attende consilia tua. Scrutare vias tuas , & exitum time. Væ qui cogitatis inutile.* (q) Numquid super his non visitabo , dicit Dominus ? (r) Ecce ego visitabo super vos malitiam studiorum vestrorum , ait Dominus. (s) Abscondam faciem meam ab eis , & considerabo novissima eorum. (t) Ego Dominus scrutans cor , & probans renes : qui do unicuique juxta viam suam , & juxta fructum adinventionum suarum. (u) Comedent igitur fructus viæ suæ , suisq; consilijs saturabuntur. (x) *At quales fructus ? utique amarissimos.*

(l) Ierem. 2. (m) Ierem. 18. (n) Ecli. 17. (o) Isai. 59. (p) Osee 8. (q) Mich. 2. (r) Ierem. 9. (s) Ierem. 23. (t) Deuter. 32. (u) Ierem. 17. (x) Prov. 1.

VANA HOMINUM STUDIA. 33

& pessimos, similes pomis Sodoma & Gommorrae vanis, inanibus, graveque olentibus; quia via eorum vana, & pessima consilia, quae non potuerunt stabilire. (y) Et quid facient, cum inspicere coeperit Dominus? (z) Redite igitur praevanitates ad cor. (aa) Usquequò parvuli diligitis infantiam, (res infantiles, parvas, nugatorias, quales sunt res mundanae) & stulti ea, quae sibi sunt noxia, cupient? (bb) Ut quid diligitis vanitatem, & quaeritis mendacium? (cc) Ponite corda vestra super vias vestras. Seminastis multum, & intalastis parum. Et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum. (dd) Videte itaque Fratres, quomodo cautè ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. (ee) Nolite pueri effici sensibus, sed malitià parvuli estote: sensibus autem perfecti estote. (ff) Dirigite vias vestras, & studia vestra. (gg) Et ambulate per vias prudentiae. (hh) Faci-

(y) Ps. 20. (z) Eccli. 2. (aa) Isai. 46. (bb) Prov. 1. (cc) Ps. 4. (dd) Aggaei 1. (ee) Ephes. 5. (ff) 1. Cor. 14. (gg) Jerem. 18. (hh) Prov. 9.

34 CONSIDERATIO I.

æ cor novum, & spiritum novum. (ii)

II. *Vana & stolidæ mortalium studia, descripta passim habes apud sacros scriptores. Lege, si placet, S. Chrysostomum, (a) qui alii, ut cæcis quidem nobis videntur, hominum consilia & negotia, puerilibus lusibus, & crepundijs graphicè comparat. Quo enim distamus à pueris ludendi gratiâ casulas ædificantibus, nos qui ampla prætoria & clara construimus? Quæ autem dissimilitudo est inter eorum prandiola ad ludum parata, & nostra hæc splendidè ac delicatè apparata convivium? Nulla planè, nisi quòd ea nos ad supplicium nostrum sæpè faciamus, quæ illi imitantur ad ludum. Quòd si necdum perspiciamus eorum quæ agimus, vilitatem, non est profectò mirandum. Nondum enim venimus ad maturitatem virorum; quò cum venerimus, intelligemus hæc omnia esse puerilia.... Verùm ut nos pedibus ludicra illa ædificiola plerumque destruimus: ita hæc sapienti ille (Deus) mente subvertit; & sicut nos parvulos de illa flentes destructione ridemus, sic illi*

(ii) Ezech. 18.

(a) hom. 24. in Matth.

VANA HOMINUM STUDIA. 35

quoque viri (*cælestes cives*) nobis de hac subversione mœrentibus, non modò rident, sed etiam flent. Jam igitur in viros transeamus aliquando. Quamdiu terræ prorsus affligimur, de lignis ac lapidibus gloriantes? Quousque lusibus occupamur, ac salutem nostram ipsi despiciamus, ac prodimus? Nam ut pueri cùm neglectis litteris, ad hujusmodi nugas sua studia converterint, durissimis verberibus subiacent: sic nos quoque qui in his rebus studium omne consumimus, cùm à nobis spiritualium exigetur operum disciplina, nisi quæ reddenda erunt, habuerimus parata, horrenda illa supplicia perferemus. Eandem hominum vanitatem depingit alibi (*b*) idem aureus Scriptor: Velut enim pueri, ea quæ majores magni faciunt, facile negligunt; si autem calathulum, aut sitra abstuleris, aut aliquid aliud ludicrum, indignantur, & ægrè ferunt, & se dilacerant, & solum pussant: ita illi res hujus sæculi, quas æternarum & verarum respectu, ut idem (*c*) ait, nihil esse invenies, nisi parvulorum ludibria puerorum, aut

(b) hom. 4. in 1. Cor. (c) hom. 55 ad pop.

36 CONSIDERATIO I.

quasi formicarum & culicum opera;
 & , ut ait Augustinus, (d) nugas nuga-
 rum, & vanitates vanitatum, summo
 studio conquirunt & coacervant, aeterno-
 rum verorumque bonorum negligentes. Me-
 ritò igitur, ait Lactantius Firmianus,
 (e) etiam senum stultitiam Seneca ridet.
 Non, inquit, bis pueri sumus (ut
 vulgò dicitur) sed semper. Verùm
 hoc interest, quòd majora nos lu-
 dimus. *Quamquam* non est (ut iterum
cum Chrysostomo loquar) lusus hæc vita;
 imò est quidam præsens vita lusus,
 sed non est lusus etiam futura. Nunc
 autem non tam lusus est vita nostra,
 quàm aliquid fortè deterius. Non
 enim tendit ad risum, sed intolerabi-
 lem quoque portabit dolorem eis, qui
 mores suos non maturè ac diligenter
 instituunt. (f) *Quamdiu igitur* (*quaerit*
& queritur S. Nilus Abbas.) (g) ludis
 puerilibus delectabimur? Nondum vi-
 rilem sensum accepimus? *Quamdiu*
 in agendo erimus infantibus imbecil-
 liores? Ab illis saltem discamus ad
 præstantiora contendere. Nucibus ex-

(d) Lib. 8. Confess. c. 11. (e) Institut. divin. L.
 2. c. 4. (f) Chrysost. hom. 24. in Matth. (g) Lib.
 Ascetico tom. 5. biblioth. PP.

VANA HOMINUM STUDIA. 37

empli gratiâ , & talis , & pilâ ludunt, his illi se ludis oblectant, & sibi honori ducunt hæc comparare, quoad prudentiâ sunt imperfectâ. At cum aliquis eorum in virum evaserit, ea abjicit, & ad gerendam rempublicam omne studium confert. Nos autem in infantia persistentes, ludicra & risu digna suspicimus, neglectisque melioribus, prudentiam viris convenientem sumere recusamus, & terrenis in rebus studium ac delectationem nostram collocantes, risum movemus iis, qui naturâ duce rectè judicant. *Hæc ille, & quæ sequuntur lectu dignissima.* O quis dabit decrepito puero, & tamen stulto, id est, humano generi toti orbi diffuso, quâdam magnam, quandam sapientissimam nutricem, quæ tali cura ac sollicitudine subtrahat ei, vel revocet eum a gaudiis, quæ futurorum semina sunt dolorum? *Exclamat (h) Guigo quintus Prior Carthusiæ, S. Bernardo amicus, vir doctrinâ & vitæ integritate conspicuus. Imò verò magnam illam ac sapientissimam nutricem, ipsam, inquam,*

(h) *Meditat. cap. 4. fine.*

Sapientiam, *Filium suum* misit Deus in mundum, (i) Apparuit enim gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos: ut abnegantes impietatem, & sæcularia desideria, sobriè, & justè, & piè vivamus in hoc sæculo. (k) Ergo succurre mihi æterna Veritas, ut nulla me moveat Vanitas. (l) Dirige me in veritate tua, & doce me. (m) Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea. (n)

III. Rides, *Christiane Lector*, inania quorundam Imperatorum ac Regum & plusquam puerilia studia: ut *Domitiani*, muscis acuto stylo configendis; *Hartabi Hyrcanorum Regis*, captandis talpis; *Biantis Lydorum*, ranis filo studiosè colligandis, intentorum: *Æropi Macedonum*, conficiendis laternis; *Parthorum Regum*, acuendis telorum cuspidibus; *Persarum*, corticibus arborum seu philyris cultello scindendis; *Sardanapali Assyriorum*, inter scortorum greges ducendæ colo; *Heliogabali*, colligendis mille mustelis, totidem foricibus, decem millibus murium, decem millibus pondo aranearum, & mus-

(i) Ioan. 10. (k) Tit. 2. (l) Th. a Kemp. de Imit. Lib. 3. cap. 48. (m) Ps. 24. (n) Ps. 16.

VANA HOMINUM STUDIA. 39

carum. Rides, inquam, hæc, & veluti vanissima ac hominibus ratione præditis indigna prorsus censes. At vide, quæso, num risu, imò (ut Christianos miserari addecet) fletu largiore prosequenda sint vaniora illa & nociva magis ac perversa, quæ passim oculis auribusve usurpas aut sacris codicibus expressa, aut quotidianâ experientiâ sese ultrò ingerentia, mortalium ad Dei imaginem conditorum studia. Vel inde ab ipso mundi exordio vanus effectus est, quem fecerat Deus hominem reatum: (a) pomum donis bonisque, quibus affluerebat, prætulit, seque ac totam deinceps progeniem labori, dolori, mortique mancipavit. (b) Hinc, pro dolor! quanta in filiis Adam vanitas? Quanta iniquitas? Tanta utique, ut videns Deus quòd multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, poenituerit eum quòd hominem fecisset in terra. Et tactus dolore cordis intrinsecus, delebo, inquit, hominem quem creavi, à facie terræ. (c) Factumque est diluvium quadraginta diebus super terram. Et delevit omnem substan-

(a) Eccle. 7. (b) Genes. 3. (c) Genes. 6.

40 CONSIDERATIO I.

tiam, quæ erat super terram, ab homine usque ad pecus. (d) *Quid post cataclysmum illum? Iterum consilia vana, iterum perversa studia. Venite, inquit filij Adam. Faciamus nobis civitatem & turrin, cujus culmen pertingat ad cœlum: & celebremus nomen nostrum, antequàm dividamur in universas terras. Descendit autem Dominus, & confudit ibi linguam eorum.* (e) *Esau pro pulmento & coctione rufâ vendidit Fratri Jacob primogenita sua. Et sic accepto pane & lentis edulio, comedit, & bibit, & abiit; parvipendens quòd primogenita vendidisset.* (f) *Filios Israël durissimâ Ægyptiorum servitute ac laboribus oppressos eduxit miseratus Deus in fortitudine magnâ, & in brachio extento, (g) pane cœli saturavit, (h) in terram fluentem lacte & melle (i) introducturus. At illi respicientes in vanitates, & insanias falsas, (k) citò fecerunt, obliti sunt operum ejus.* (l) *In mentem, inquit, nobis veniunt cucumeres, & pepones,*

(d) Genes. 7. (e) Genes. 11. (f) Genes. 25. (g) 4. Reg. 17. (h) Ps. 104. (i) Exod. 13. (k) Ps. 39. (l) Ps. 105.

VANA HOMINUM STUDIA. 41

porriq̄ue, & cepe, & allia. (m) Nihil aliud respiciant oculi nostri nisi Man. Anima nostra jam nauseat super cibo isto levissimo. (n) Et fecerunt vitulum in Horeb: & adoraverunt sculptile: & mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fœnum. (o) Pro nihilo habuerunt terram desiderabilem. Et irritaverunt Deum in adinventionibus suis. (p) *Quid ad tam vana & vesana consilia stupentis tibi est & indignantis animi, Christiane? Quid ad ejusmodi innumera alia, quibus codices pleni sunt, graves dies, hora, momenta, scetet universus orbis? Hunc si non modò mente lustrare, sed etiam ipsis oculis intueri posses in illâ sublimi speculâ (de quâ S. Cyprianus ad Donatum (q) constitutus, quàm informis in formis innumeris rerum facies, quanta inanitas, quàm portentosa vanitatum vanitas, & afflictio spiritus, (r) sese tibi oggerent, mentemque præ stupore eriperent? Atqui inter illa, quæ tua tandem spectares studia? quæ in posterum consilia suscipies? quorsum diriges negotia? Vanitatem, quam*

(m) Num. 13. (n) Ibid. (o) Ps. 105. (p) Ibid.
 (q) Lib. 2. ep. 2. (r) Eccles. 1.

42 CONSIDERATIO I.

agnoscis, detestare, Salomone sapientior, cujus vana imò vanissima fuisse studia nec ipse diffitetur, adè ut vrè de se dixerit, stultissimus sum virorum, (f) atque utinam nec eternum lugeat cum insensatis illis, quos vanitatem suam & insaniam frustra, quia serò nimis, detestantes ac lucentes describit Sap. cap. 5. Certè de eo sic sacer textus: Cumque jam esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur Deos alienos; nec erat cor ejus perfectum cum Domino Deo suo. (t) Quare Salianus noster illius Epitaphium his verbis merito inchoat: Jacet in hoc non magno saxo magnus ille Salomon, Rex Hebræorum clarissimus, magni Davidis filius, cui nullum in regibus parem sol vidit in terris; sive sapientiam, gloriam, magnificentiam; sive stoliditatem, dedecus, turpitudinem contempleris. (u) Tu, inquam, mi Christiane, dum tempus est, ad mentem redi cum Salomonis parente, & ex eodem (x) cum Augustino clama ad Dominum: Viam iniquitatis amove à me, & fac propitius viam

(f) Prov. 30. (t) 3. Reg. 11. (u) Salian. to. 7. an. mundi 3059. (x) Ps. 118.

VANA HOMINUM STUDIA. 43

veritatis eligere: (y) Miser ego, cor meum quod tibi soli debui toto amore, totoque affectu impendere, vanis dedi: & ideo vanus effectus sum, dum vanitatem dilexi. (z)

(y) *August. meditat. cap. 6.* (z) *Soliloq. c. 1.*

CONSIDERATIO II.

VERA SAPIENTIA.

I. **B**Eatus vir, qui invenit sapientiam, & qui affluit prudentiâ. Melior est acquisitio ejus negotiatione argenti, & auri primi & purissimi fructus ejus. Pretiosior est cunctis opibus: & omnia, quæ desiderantur, huic non valent comparari. Viæ ejus viæ pulchræ, & omnes semitæ illius pacificæ. (a) Disce ergo ubi sit prudentia, ubi sit virtus, ubi sit intellectus; ut scias simul ubi sit longiturnitas vitæ & victûs, ubi sit lumen oculorum & pax. (b) Si enim, Fili mi, sapientiam invocaveris, &

(a) *Prov. 3.* (b) *Baruch. 3.*